

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.005.02.2017

P/17/025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/17/025 - Współpraca szkół z rodzicami w zakresie realizacji zadań wychowawczych.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Kontroler Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli
nr LWR/90/2017 z dnia 19 kwietnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana Szkoła Podstawowa nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu,
ul. Niemcewicza 29-31, 50-238 Wrocław (dalej: Szkoła).

Kierownik jednostki
kontrolowanej Jolanta Sawicka, Dyrektor Szkoły od dnia 8 listopada 1999 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli¹, Szkoła właściwie realizowała swoje zadania wychowawcze.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach szkolnych 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 (do miesiąca czerwca), Szkoła współpracowała z rodzicami i środowiskiem lokalnym w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizacji działalności wychowawczej. Rada Rodziców aktywnie współpracowała z Radą Pedagogiczną w zakresie kształtowania realizowanych w Szkole programów: wychowawczego i profilaktyki. Na początku każdego roku szkolnego Rada Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną uchwałała do realizacji programy wychowawcze i profilaktyki uwzględniające m.in. zadania wychowawców klas oraz zasady współpracy wychowawców z rodzicami i samorządem uczniowskim. Realizowane programy miały na celu m.in. rozwijanie zainteresowań uczniów, przeciwdziałanie niepowodzeniom w nauce (np. pomoc dzieciom z rodzin patologicznych, współpraca z ośrodkami wychowawczymi), zapewnienie bezpieczeństwa w Szkole oraz zapobieganie uzależnieniom uczniów. Efektem działań wychowawczych było uzyskiwanie przez uczniów wyższych ocen z zachowania oraz rosnący wskaźnik frekwencji.

Stwierdzona podczas kontroli nieprawidłowość dotycząca nierzetelnie przeprowadzonych w roku szkolnym 2015/2016 wymaganych zmian programów: wychowawczego i profilaktyki, nie miała wpływu na działalność wychowawczą Szkoły w kolejnym roku szkolnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanych latach szkolnych Szkoła prowadziła od 15 oddziałów w roku szkolnym 2014/2015, poprzez 14 oddziałów w 2015/2016 do 13 oddziałów szkolnych w 2016/2017, do których uczęszczało odpowiednio 312, 292 oraz 267

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

uczniów². W analizowanym okresie Szkoła zatrudniała odpowiednio 39 nauczycieli (31,56 etaty przeliczeniowe), 37 nauczycieli (29,32 etaty przeliczeniowe) oraz 41 nauczycieli (30,3 etaty przeliczeniowe). Większość kadry pedagogicznej legitymowała się tytułem nauczyciela mianowanego (w kolejnych latach szkolnych 30,8%, 29,7%, 34,2%), nauczyciele kontraktowi stanowili odpowiednio 25,6%, 29,7% oraz 31,7%, a dyplomowani odpowiednio 30,8%, 27,0%, 26,8%. Nauczyciele stażyści stanowili najmniej liczną grupę zatrudnionych – 12,8%, 13,6% oraz 7,3%.

(dowód: akta kontroli str. 10-15)

1. Współpraca Szkoły z rodzicami i środowiskiem lokalnym w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizacji działalności wychowawczej

1.1. Współpraca Szkoły z Radą Rodziców

1.1.1. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 nie powołano w Szkole rady szkoły. Przeprowadzona przez Dyrektora Szkoły diagnoza stanu Szkoły, m.in. za pomocą techniki analizy SWOT, nie wykazała konieczności utworzenia rady szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 134-157)

1.1.2. W Szkole funkcjonowała w badanym okresie rada rodziców. W § 4.1 statutu Szkoły określono, że do kompetencji Rady Rodziców należy: występowanie do Rady Pedagogicznej i Dyrektora Szkoły z wnioskami i opiniami dotyczącymi wszystkich spraw oświaty, udzielanie pomocy samorządowi uczniowskiemu, działanie na rzecz stałej poprawy bazy, pozyskiwanie środków finansowych w celu wsparcia działalności Szkoły, współdecydowanie o formach pomocy dzieciom oraz ich wypoczynku, uchwalanie w porozumieniu z Radą Pedagogiczną programu wychowawczego Szkoły, delegowanie przedstawicieli do składu komisji konkursowej na Dyrektora Szkoły, opiniowanie zestawu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, opiniowanie wprowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych, występowanie z wnioskiem w sprawie organizacji zajęć dodatkowych prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 16-71)

Szczegółowe zasady wyboru rad klasowych (wybieranych w tajnych wyborach) oraz ich przedstawicieli do Rady Rodziców (reprezentowanych przez przewodniczącego rady klasowej), uregulowano w § 6 i 7 corocznie uchwalonych regulaminów Rady Rodziców. Rada Rodziców na pierwszym posiedzeniu, w każdym roku szkolnym, wybierała w głosowaniu jawnym prezydium Rady Rodziców (odpowiednio przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego, sekretarza, skarbnika) oraz Komisję Rewizyjną³ (składającą się z 3 członków), jako organ kontrolny Prezydium Rady Rodziców. Zadania, kompetencje i tryb pracy Rady Rodziców oraz zasady gromadzenia i wydatkowania funduszy Rady Rodziców szczegółowo określono w powołanych wyżej regulaminach.

W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 w Radzie Rodziców nie występowały osoby podległe służbowo Dyrektorowi Szkoły.

Zgodnie z § 20 corocznych regulaminów Rady Rodziców, rodzice uczniów każdej klasy dobrowolnie wpłacają na fundusz Rady Rodziców składkę, której wysokość ustalona zostaje na pierwszym plenarnym zebraniu Rady Rodziców każdego roku szkolnego. Składka na fundusz Rady Rodziców wynosiła w 2014/2015 - 20 zł, a w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 - 40 zł. Przewidziano możliwość wpłaty

² Dodatkowo prowadzono oddział przedszkolny (tzw. „zerówkę”) z 25, 18 i 22 dziećmi.

³ W roku szkolnym 2014/2015 wybrano komisję skrutacyjną.

składki w dwóch równych ratach⁴, płatnych w na początku każdego semestru. Regulamin Rady Rodziców nie przewidywał natomiast żadnych zniżek w wysokości składek na fundusz Rady Rodziców.

Podczas trwania kontroli, w przeprowadzonym badaniu ankietowym, którym objęto 67 uczniów i ich 54 rodziców⁵, dobrowolny charakter składek na fundusz Rady Rodziców potwierdziło 90,7% rodziców uczniów oraz 68,7% uczniów.

Zasady gromadzenia i wydatkowania funduszy Rady Rodziców szczegółowo określono w § 18-21 wymienionych regulaminów Rady. Stosownie do ich brzmienia podstawą działalności finansowej Rady Rodziców był roczny preliminarz, a cel wydatkowania funduszy określono na dofinansowanie zadań statutowych Szkoły oraz kosztów funkcjonowania Rady Rodziców. Środki przekazane na fundusz Rady Rodziców mogły być przeznaczone ponadto na: pomoc materialną dla dzieci z najbiedniejszych rodzin (dofinansowanie dożywiania, odzieży, podręczników), dofinansowanie konkursów i imprez o charakterze ogólnoszkolnym jak festyny, czy dni sportu szkolnego, finały szkolnych olimpiad i konkursów przedmiotowych, sportowych, sfinansowanie niektórych zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań, nagród dla wyróżniających uczniów, zakup książek, środków dydaktycznych i sprzętu technicznego, wydatki związane z prowadzeniem poszczególnych klas.

(dowód: akta kontroli str. 16-71, 130-133, 307-359, 395-396, 599-605)

1.1.3. Na pierwszym posiedzeniu Rady Rodziców w roku szkolnym, Rada wybrana w poprzednim roku przedstawiała sprawozdanie z jej działalności w minionym roku szkolnym. Ze sprawozdania za rok szkolny 2015/2016 wynikało, iż z funduszu Rady Rodziców, gromadzonym na rachunku bankowym będącym w wyłącznej dyspozycji Rady dofinansowano (łącznie w kwocie 2 538,85 zł): konkursy (szkolne, międzyszkolne i wojewódzkie), turnieje, zabawy sportowe oraz zakupiono statuetki sówki (dla najlepszych sześcioklasistów), kwiaty, nagrody książkowe. Ufundowano też nagrody rzeczowe dla najlepszych uczniów - sportowców i reprezentantów Szkoły z zespołów humanistycznego, matematyczno-przyrodniczego i zdrowia, edukacji wczesnoszkolnej.

Członkowie Rady Pedagogicznej wnioskowali do Rady Rodziców o sfinansowanie konkursów i innych działań organizowanych przez poszczególne zespoły funkcjonujące w Szkole. I tak, w roku szkolnym 2015/2016 zapotrzebowania zgłosiły zespoły nauczycieli przedmiotów humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych i zdrowia oraz edukacji wczesnoszkolnej wnioskujący łącznie o wsparcie kwotą 3 800 zł, uzyskując z funduszu Rady Rodziców 1 860 zł.

Dyrektor Szkoły podczas kontroli poinformowała, iż na konto Szkoły w roku szkolnym 2015/2016 nie wpłynęły żadne środki finansowe od Rady Rodziców, która we własnym zakresie podejmuje decyzje o przeznaczeniu środków funduszu.

(dowód: akta kontroli str. 134-157, 204-233)

1.1.4. Rada Rodziców sporządzała każdorazowo protokół z odbytych posiedzeń. W roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 odbyło się po sześć posiedzeń Rady Rodziców, a w 2016/2017 (do 30 kwietnia) pięć. Dokumenty Rady Rodziców były przechowywane przez prezydium Rady Rodziców i udostępniane innym rodzicom na ich wniosek.

(dowód: akta kontroli str. 130-133, 360-363)

1.1.5. W Szkole w badanych latach ocen pracy nauczycieli za okres odbywanego przez nich stażu w procesie ubiegania się o kolejny stopień awansu zawodowego

⁴ Termin płatności 15 listopada oraz 15 marca.

⁵ Badaniem ankietowym objęto wszystkich uczniów klas 5 i 6 oraz ich rodziców, tj. 67 uczniów oraz dodatkowo 12 rodziców uczniów klasy 4a.

dokonywano w roku szkolnym 2014/2015 oraz 2015/2016. I tak w roku 2014/2015 dokonano jednej, a w roku 2015/2016 czterech takich ocen. W każdym przypadku, na wniosek Dyrektora Szkoły, Rada Rodziców wydała opinię o ocenianym nauczycielu (o jakiej mowa w art. 9c ust. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela*⁶). Rada Rodziców w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 (do zakończenia kontroli) nie skorzystała z uprawnienia wynikającego z art. 6a ust. 1 pkt 5 powołanej wyżej *ustawy Karta Nauczyciela*, wnioskowania do Dyrektora Szkoły o dokonanie oceny pracy nauczycieli. Na podstawie art. 36a ust. 6 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty*⁷ (dalej: „*ustawa o systemie oświaty*”) przedstawiciel Rady Rodziców uczestniczył natomiast w pracach komisji konkursowej powołanej przez Miasto Wrocław w celu wyboru Dyrektora Szkoły na okres od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2021 r.

(dowód: akta kontroli str. 72-125, 307-359)

1.1.6. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 (do zakończenia kontroli) na terenie Szkoły nie działały stowarzyszenia i organizacje pozaszkolne o jakich mowa w art. 56 ust. 1 *ustawy o systemie oświaty*, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 76)

1.1.7. Dyrektor Szkoły corocznie przedkładał Radzie Rodziców do zaopiniowania projekty planów finansowych na lata 2015-2017. W każdym roku Rada Rodziców korzystając z uprawnień wynikających z art. 54 ust. 2 pkt 3 *ustawy o systemie oświaty*, pozytywnie opiniowała przedkładane projekty planów finansowych, nie składając do nich zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli str. 307-359)

1.1.8. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie stwierdził niedostatecznych efektów kształcenia lub wychowania w Szkole, tym samym nie polecał Dyrektorowi Szkoły opracowania programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania o jakim mowa w art. 34 ust. 2 *ustawy o systemie oświaty*. W wymienionych latach programy takie i harmonogramy nie były sporządzane.

(dowód: akta kontroli str. 72-125)

1.1.9. W Szkole nie wprowadzono obowiązku noszenia przez uczniów jednolitego stroju. Do obowiązków ucznia określonych w § 19 ust. 2 pkt 12 statutu Szkoły należy noszenie schludnego stroju szkolnego, a w dniach, w których odbywają się uroczystości szkolne stroju galowego. Z uwagi na niestosowny strój lub brak stroju galowego w Statucie przewidziano punkty ujemne skutkujące obniżeniem oceny z zachowania. W Szkole nie wprowadzono natomiast obowiązku noszenia przez uczniów jednolitego stroju.

(dowód: akta kontroli str. 16-71)

1.1.10. Rada Rodziców w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 pozytywnie opiniowała ustalone przez Dyrektora Szkoły projekty dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w trybie określonym w § 5 ust.1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w *sprawie organizacji roku szkolnego*⁸.

(dowód: akta kontroli str. 130-133, 307-359)

⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 1379, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2016 r., poz. 1943, ze zm.

⁸ Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 432, ze zm.

1.1.11. W Szkole obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego dla uczniów klas IV-VI w badanych latach realizowano w formie zajęć klasowo lekcyjnych, tym samym rada rodziców nie wypowiadała się w sprawie zajęć z wychowania fizycznego do wyboru przez ucznia.

(dowód: akta kontroli str. 612-615)

1.1.12. W badanym okresie w Szkole wystąpiły 23 wypadki uczniów podczas zajęć dydaktyczno-wychowawczych. O każdym wypadku Dyrektor Szkoły zawiadamiał Radę Rodziców, która nie skorzystała z możliwości uczestniczenia jego przedstawiciela w pracach powołanego przez Dyrektora Szkoły zespołu powypadkowego. Możliwość taka wynikała z przepisu § 43 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁹.

(dowód: akta kontroli str. 130-133)

1.1.13. W badanym okresie Rada Rodziców wystąpiła do Dyrektora Szkoły z jednym wnioskiem na piśmie (z dnia 24 października 2014 r.), by przybliżyć uczniom znaczenie nadchodzących dni Wszystkich Świętych i Zaduszych oraz o zorganizowanie wyjścia na cmentarze. Powyższy wniosek przedyskutowany przez Radę Pedagogiczną w dniu 29 października 2014 r., został zrealizowany.

(dowód: akta kontroli str. 307-359)

1.1.14. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 do Dyrektora Szkoły nie wpłynęły skargi dotyczące działalności Szkoły w sprawach wychowawczych. W kontrolowanym okresie w Szkole nie było odwołania od oceny pracy nauczycieli lub Dyrektora Szkoły, jak i nie było przypadku odwołania od rocznej oceny zachowania uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 98)

1.2. Współpraca Szkoły ze środowiskiem lokalnym w realizacji zadań wychowawczych

1.2.1. Dyrektor Szkoły przeprowadzała nabory do drużyn harcerskich, które działają poza Szkołą ze względu na brak odpowiednich pomieszczeń w Szkole potrzebnych do ich działalności¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 364-393)

1.2.2. W Szkole, grono pedagogiczne prowadziło zajęcia pozaszkolne dla 27 grup uczniów, m.in.:

- koła: matematyczne dla uzdolnionych, języka angielskiego dla uzdolnionych, dziennikarskie, ekologiczne, regionalne, matematyczne, teatralne, taneczne, plastyczne, informatyczne,
- zajęcia: kreatywności, języka francuskiego, muzyczne, plastyczne, sportowe (biegi na orientację),
- kluby: Przyrodnika, Historyczny im. Armii Krajowej, Przyjaciół Biblioteki,
- zabawy z językiem włoskim w edukacji wczesnoszkolnej, Mały Mistrz¹¹, Język maszyn.

Funkcjonujący w Szkole zespół edukacji wczesnoszkolnej, wspólnie z zewnętrznymi instytucjami lokalnymi zorganizował i przeprowadził w badanym okresie 22 przedsięwzięcia o charakterze wychowawczym. Przykładowo, efektem całorocznych warsztatów teatralnych w ośrodku *Kontury Kultury* Strefa Edukacji Twórczej było wystawienie przedstawień: w 2014/2015 - „Poczekalnia” (38 uczniów), w 2015/2016, „Wyobraźnia” oraz „Panienka z okienka” (łącznie 18 uczniów),

⁹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.

¹⁰ M.in. nabór przeprowadzono w dniu 10 maja 2017 r. i w dniu 16 września 2014 r.

¹¹ Zajęcia sportowe dla uczniów klas I w ramach programu Ministerstwa Sportu i Turystyki.

a w 2016/2017 „Zaczarowane ołówki” oraz „Harry Potter” (38 uczniów).

We współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku zorganizowano warsztaty (wykonywania ozdób świątecznych), konkursy recytatorskie „Skrzydlate Słowa”, czy wieczór wróżb andrzejkowych, w których w latach szkolnych 2014/2015-2016-2017 uczestniczyło łącznie 275 uczniów. We współpracy z Centrum Twórczości Dziecka, w wyniku zorganizowania warsztatów dotyczących budowy poprawnych relacji z rówieśnikami poprzez zabawę w różnym wymiarze oraz wycieczek m.in. do Humanitarium, Hydropolis, czy Muzeum Architektury, w których uczestniczyło łącznie 213 uczniów – przekazywano wiedzę na temat otaczającego świata, zaznajomienie dzieci z tematyką wody, czy z tematyką witrażu. Współpraca z parafią p.w. Opieki Świętego Józefa, z udziałem 60 uczniów miała na celu prezentowanie postaw patriotycznych, szacunku dla kultury i tradycji oraz tolerancji (przez występy artystyczne). Zespół matematyczno-przyrodniczy i zdrowia¹² współpracował m.in. z Wrocławskim Centrum Zdrowia Społecznego (udział w Olimpiadzie Asy Zdrowia), z Młodzieżowym Centrum Sportu (udział we Wrocławskiej Olimpiadzie Młodzieży), Dolnośląskim Związkiem Orientacji Sportowej (udział w Otwartych Mistrzostwach Wrocławia, Lidze Szkół The World Games 2017, Stowarzyszeniem Sport dla Każdego (udział w City Trail Junior), Fundacją Dom Pokoju (udział w programie Mediacji rówieśniczej i zarządzanie konfliktem), Strażą Miejską Wrocławia i Komisariatem Policji Wrocław Olbin (prelekcje, turnieje), Fundacją Ekorozwoju, Ekosystem sp. z o.o., Dolnośląskim Klubem Ekologicznym (w zakresie kształtowania postaw ekologicznych). Łącznie w zajęciach organizowanych z tymi jednostkami udział wzięło w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 - 1316 uczniów. Zespół humanistyczny zorganizował i przeprowadził w badanym okresie we współpracy z 29 zewnętrznymi instytucjami lokalnymi przedsięwzięcia o charakterze wychowawczym, w których udział wzięło 2595 uczniów Szkoły. Przykładowo we współpracy z organizacjami kombatanckimi, m.in. Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej, Związkiem Piłsudczyków, czy Związkiem Sybiraków realizowano „żywe” lekcje historii z udziałem kombatanów, debaty, np. dotyczące „Wolności i drogi Polski do wolności”, czy też udział uczniów w uroczystościach patriotycznych organizowanych przez kombatanów jak rocznice Powstania Styczniowego. Z Instytutem Pamięci Narodowej współrealizowano wiele projektów patriotycznych np. ogólnopolski projekt badawczy „Kamienie pamięci - poszukiwanie ofiar terroru komunistycznego”. Z Biblioteką Miejską GRAFIT lub z Biblioteką Pedagogiczną organizowano cykliczne lekcje biblioteczne przyczyniające się do rozwijania wśród uczniów umiejętności czytelniczych oraz rozwijania zainteresowań czytelniczych. W ramach współpracy z Ossolineum uczniowie zwiedzali natomiast muzeum. Dzięki temu pogłęбили wiedzę i ukształtowali ich więzi z ojczyzną.

Szkoła brała również udział w akcjach charytatywnych (np. „Góra gorsza”, „Złotówka dla św. Mikołaja”, „Zbieramy nakrętki dla Hospicjum”, „Szlachetna paczka”) oraz we wrocławskiej Radosnej Paradzie Niepodległości.

(dowód: akta kontroli str. 72-125)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż w Szkole w latach szkolnych 2014/2015-2016-2017 nie skorzystano z możliwości realizowania zajęć z wychowania fizycznego w formie zajęć sportowych, zajęć sprawnościowo-zdrowotnych, zajęć tanecznych lub aktywnej turystyki (do wyboru przez uczniów), po uzgodnieniu ich z organem prowadzącym i po zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną i radę rodziców.

¹² Udział łączny 1316 uczniów Szkoły.

Możliwość przygotowania propozycji zajęć wychowania fizycznego w wymienionych formach do wyboru przez uczniów wynika z przepisów § 1 ust. 1 pkt 2 oraz § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego¹³.

Ocena cząstkowa

Szkoła podejmowała wystarczające działania w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizacji działalności wychowawczej. Prowadziła aktywną współpracę z Radą Rodziców, stowarzyszeniami i organizacjami pozaszkolnymi oraz instytucjami lokalnymi w zakresie oddziaływań wychowawczych.

2. Aktywność Rady Rodziców w zakresie kształtowania realizowanych w Szkole programów: wychowawczego i profilaktyki

Opis stanu faktycznego

2.1. Rada Rodziców uczestniczyła w pracach zespołów opracowujących projekty programów: wychowawczego i profilaktyki. Programy: wychowawcze i profilaktyki na lata szkolne 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 Rada Rodziców uchwałała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną. Zostały one następnie zatwierdzone¹⁴, lub wprowadzone w życie uchwałami Rady Pedagogicznej¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 100-107, 307-359)

2.2. Do projektów programów wychowawczych oraz profilaktyki Szkoły, Rada Rodziców nie przedstawiała dodatkowych treści celem ich uwzględniania.

(dowód: akta kontroli str. 158-199)

2.3. W corocznych programach wychowawczych do głównych zadań wychowawczych zaliczono: [1] podejmowanie skutecznych działań adaptacyjnych (w oddziałach przedszkolnych oraz w klasach pierwszych i czwartych) poprzez diagnozę potencjalnych możliwości i potrzeb uczniów, przeprowadzenie warsztatów na temat efektywnych metod uczenia się, pomoc uczniom w określaniu swoich mocnych i słabych stron, [2] integrowanie zespołów międzyklasowych (w klasach IV-VI) poprzez spotkania międzyklasowe (*pieczenie ziemniaka*), konkurs na strój patriotyczny i udział w Radosnej Paradzie Niepodległości, mecz piłkarski oraz konkurencje międzyklasowe w Dniu Sportu, [3] wspieranie rozwoju dziecka w budowaniu pozytywnego wizerunku własnej osoby, poprzez uświadamianie uczniom mocnych stron, prezentacja zdolności przez uczniów na forum klasy i Szkoły, [4] kontynuowanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi w ramach wychowania patriotycznego i obywatelskiego, poprzez współpracę z Dolnośląską Rodziną Szkół im. Armii Krajowej, Związkiem Piłsudczyków, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, wyjście na cmentarz żołnierzy polskich na wrocławskim Oporowie, [5] stwarzanie dobrych warunków uczniom niepełnosprawnym, poprzez warsztaty w ramach zajęć integracyjnych klas, [6] rozwijanie umiejętności społecznych uczniów, zwłaszcza asertywności, poprzez działalność systemu mediacji klasowych, [7] kształtowanie postaw ekologicznych i prozdrowotnych, w tym zdrowego odżywiania w ramach Szkolnego Programu Promocji Zdrowia oraz programów „Cukierki” i „Debata”, warsztaty dla uczniów (*uzależnienia, stres*), [8] kształcenie postaw obywatelskich w promowaniu kultury i działania na rzecz profilaktyki uzależnień, poprzez pogadanki na temat dopalaczy, prostytucji, [9] propagowanie czytelnictwa wśród uczniów poprzez udział w akcji „Narodowego Czytania Klasyki

¹³ Dz.U. Nr 175, poz. 1042

¹⁴ W dniu 1 września 2016 r. na rok szkolny 2016/2017

¹⁵ W dniu 28 i 29 sierpnia 2014 r. oraz 1 września 2015 r. na lata szkolne odpowiednio 2014/2015 oraz 2015/2016.

Literatury Polskiej", „Dzień Bibliotek Szkolnych", a nadto przez pasowaniem uczniów klas I na czytelników, itd.

(dowód: akta kontroli str. 158-199)

W corocznych programach profilaktyki, przewidziano natomiast do realizacji zadania w następujących obszarach:

- zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i agresji,
- profilaktyka uzależnień,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- wzmacnianie sfery motywacyjnej u uczniów i rodziców,
- bezpieczeństwo dzieci,
- zapobieganie zaburzeniom mowy.

Przedmiotowe działania skierowano do całej społeczności szkolnej, tj. uczniów, nauczycieli, szkolnego pedagoga, psychologa, logopedy oraz rodziców.

Sformułowane w szkolnych programach wychowawczych i profilaktyki cele oraz działania służące ich osiągnięciu, były precyzyjnie określone, zawierały wskazanie osób odpowiedzialnych i terminy realizacji, a także mierniki skuteczności osiągnięcia celów i wskaźniki pozwalające na pomiar efektywności programów. Wskazywano w nich także narzędzia ich ewaluacji (m.in. przez badania ankietowe prowadzone wśród uczniów i rodziców).

(dowód: akta kontroli str. 126-139, 200-203, 416-417)

2.4. W jednym z objętych kontrolą lat szkolnych, tj. 2015/2016 wprowadzono aneks do uchwalonych programów: wychowawczego i profilaktyki, w związku z przepisem § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. *w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii*¹⁶ (dalej: *rozporządzenie w sprawie przeciwdziałania narkomanii*). Wymieniony przepis zobowiązywał szkoły do dostosowania programu wychowawczego oraz programu profilaktyki uchwalonych na rok szkolny 2015/2016 do przepisów powołanego rozporządzenia w terminie sześciu miesięcy od jego wejścia w życie, tj. od 1 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 158-199)

Ustalone
nieprawidłowości

Obowiązek dostosowania uchwalonych na rok szkolny 2015/2016 programów: wychowawczego oraz profilaktyki do przepisów rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania narkomanii¹⁷, zrealizowano w Szkole nierzetelnie i z opóźnieniem. W przyjętym bowiem w dniu 13 kwietnia 2016 r. aneksie do Programu wychowawczego Szkoły i Szkolnego programu profilaktyki określono osiem zadań dostosowujących do przepisów tego rozporządzenia, jednakże nie sprecyzowano w nim, które z tych zadań dostosowuje do tego rozporządzenia program wychowawczy, a które program profilaktyki. Tym samym z dniem 13 kwietnia nie było możliwości jednoznacznego ustalenia brzmienia każdego z tych programów. Ponadto wzmiankowany aneks przyjęto w Szkole w dniu 13 kwietnia 2016 r., tj. 44 dni po terminie wyznaczonym na dostosowanie programu wychowawczego i programu profilaktyki.

W udzielonych w tej sprawie wyjaśnieniach Wicedyrektor Szkoły utrzymywała, iż aneks z dnia 13 kwietnia 2016 r. odnosił się do obu programów łącznie, z uwagi na spójność wprowadzanych treści oraz konieczność podmiotowego traktowania ucznia, rodzica i nauczyciela. Jednakże odnosząc się do poszczególnych zadań

¹⁶ Dz. U. z 2015 r. Nr 1249.

¹⁷ Przepis § 8 rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania narkomanii zobowiązywał do dostosowania programów wychowawczego i profilaktyki do zmian przepisów wynikających z tego rozporządzenia.

ujętych w aneksie przyznała, że jedno z ośmiu zadań stanowił element obu programów, natomiast trzy zadania, element programu wychowawczego, a cztery element programu profilaktyki. W jednym z zadań określonych w aneksie „Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów” uwzględniono wprowadzenie dwóch nowych programów profilaktycznych we współpracy z jedną z fundacji, z którą powstała konieczność uzgodnienia współpracy. Wicedyrektor Szkoły wskazała też, iż w związku z przeprowadzeniem w Szkole na początku marca 2016 r. wcześniej zaplanowanej lekcji otwartej i szkolenia dla nauczycieli, przyjęcie przedmiotowego aneksu zostało przesunięte na kolejne posiedzenie Rady Pedagogicznej w dniu 13 kwietnia 2016 r. Zdaniem Wicedyrektor Szkoły, aktualnie Ministerstwo Edukacji Narodowej zauważyło potrzebę zintegrowania obu programów w jeden program wychowawczo-profilaktyczny, co znalazło swoje odzwierciedlenie w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*¹⁸

W ocenie NIK wyjaśnienia Wicedyrektor Szkoły nie zasługują na uwzględnienie zważywszy, iż przepis § 8 rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania narkomanii zobowiązujący do dostosowania programu wychowawczego i programu profilaktycznego do przepisów rozporządzenia wszedł w życie z dniem 1 września 2015 r. wyznaczając okres sześciu miesięcy na dostosowanie tych programów do jego przepisów. Okresu tego nie wykorzystano na podjęcie wystarczających działań dostosowujących. Przepisy zaś powołanej ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*, zobowiązujące szkoły w art. 26 do realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego wejdą w życie z dniem 1 września 2017 r., nie miały zatem wpływu na wykonywanie działań Szkoły w roku szkolnym 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 158-199, 595-598)

Ocena cząstkowa

Szkoła, w pierwszym miesiącu każdego roku szkolnego z okresu objętego kontrolą dysponowała gotowymi do realizacji programami wychowawczym i profilaktyki uchwalonymi przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i zatwierdzonymi (przyjętymi) przez tą Radę. Programy uwzględniały m.in. zadania wychowawców klas oraz zasady współpracy wychowawców z rodzicami i samorządem uczniowskim. Ich realizacja miała na celu m.in. rozwijanie zainteresowań uczniów, przeciwdziałanie niepowodzeniom w nauce (np. pomoc dzieciom z rodzin patologicznych, współpraca z ośrodkami wychowawczymi), zapewnienie bezpieczeństwa w Szkole oraz zapobieganie uzależnieniom uczniów. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca nierzetelnie przeprowadzonych w roku szkolnym 2015/2016 wymaganych zmian programów: wychowawczego i profilaktyki, nie miała wpływu na działalność wychowawczą Szkoły w kolejnym roku szkolnym.

3. Efekty wychowania

Opis stanu
faktycznego

3.1. Diagnozę występujących w Szkole problemów wychowawczych przeprowadzano w trakcie przygotowania programów wychowawczych oraz profilaktyki, m.in. na podstawie dokonanej klasyfikacji uczniów na zakończenie poprzedniego roku szkolnego. Działania wobec uczniów z problemami wychowawczymi były prowadzone od początku roku szkolnego, kiedy to w miesiącu wrześniu pedagog przeprowadzał diagnozę wychowawczą. W wyniku przeprowadzonej diagnozy, określono następujące grupy uczniów: [1] z trudnościami adaptacyjnymi (w roku szkolnym 2015/2016 - trzech uczniów, a w roku szkolnym 2016/2017 - jeden uczeń), [2] z trudnościami w nauce (odpowiednio siedmiu i sześciu uczniów), [3] sprawiający problemy wychowawcze (szesnastu i dziesięciu uczniów), [4] szczególnie uzdolnieni (po jedenastu uczniów), [5] w trudnej sytuacji rodzinnej (w roku szkolnym 2015/2016 - trzynastu uczniów),

¹⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 59, ze zm.

[6] przewlekłe choroby (w roku szkolnym 2015/2016 - dwóch uczniów), [7] nowi uczniowie (w roku szkolnym 2016/2017 - sześciu uczniów), [8] uczniowie obcokrajowcy (w roku szkolnym 2016/2017 - czterech uczniów).

Opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej posiadało 19 z 52 uczniów zdiagnozowanych w roku szkolnym 2015/2016 oraz 13 na 38 uczniów w roku szkolnym 2016/2017. Do każdego z uczniów wyznaczono prowadzącego (pedagoga i/lub psychologa¹⁹). Ponadto diagnozę środowiska klasowego dokonywali wychowawcy klas na początku roku szkolnego, wg ustalonego schematu²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 364-393)

3.2. Sposób oraz stopień realizacji programów: wychowawczego i profilaktyki wraz z wnioskami do dalszej pracy, poszczególni nauczyciele i pedagodzy referowali na posiedzeniach Rady Pedagogicznej po zakończeniu każdego semestru. Na tych samych posiedzeniach, na podstawie art. 40 ust. 7 *ustawy o systemie oświaty* Dyrektor Szkoły przedstawiała Radzie Pedagogicznej, wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności Szkoły (w tym z działalności wychowawczej²¹).

(dowód: akta kontroli str. 394, 418-486, 487-579)

3.3. W 2014 r. Kuratorium Oświaty we Wrocławiu przeprowadziło w Szkole ewaluację problemową, oceniając spełnianie wymagań państwa w zakresie: [1] zorganizowania procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się (ocena A), [2] nabywania przez uczniów wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej (ocena B), [3] respektowania norm społecznych (ocena B).

(dowód: akta kontroli str. 72-125, 606-610)

3.4. W badanym okresie, ewaluację wewnętrzną przeprowadzono w Szkole w roku szkolnym 2016/2017. Dotyczyły one:

- wspomaganie rozwoju uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb. Większość rodziców, tj. 47 z 61 ankietowanych w ramach ewaluacji (77%) wysoko oceniła ofertę Szkoły w zakresie form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieci. Wśród wniosków dla nauczycieli wskazano, m.in. indywidualizowanie pracy z uczniami, stosownie do ich możliwości i potrzeb;
- opinii rodziców, wychowawców świetlicy i wychowawców w Szkole na temat „W jaki sposób praca świetlicy sprzyja kształtowaniu właściwych postaw uczniów”. Rodzice wysoko ocenili częstotliwość działań wychowawców świetlicy ukierunkowanych na kształtowanie w dzieciach właściwych postaw (patriotycznych, obywatelskich, prozdrowotnych). Wśród wniosków dla wychowawców świetlicy wskazano m.in. aktywizowanie uczniów do udziału w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 234-306)

3.5. Uczniowie oraz ich rodzice, na początku każdego roku szkolnego, byli zapoznawani przez wychowawców poszczególnych klas z wewnątrzszkolnym

¹⁹ Zatrudnionych: pedagog na pełny etat (24 godziny tygodniowo), psycholog 8 godzin tygodniowo; logopeda 6 godzin; pielęgniarka 15,5 godziny tygodniowo.

²⁰ Schemat obejmował: m.in. [1] style uczenia się uczniów; [2] rodzaje inteligencji uczniów; [3] uczniowie z niepełnosprawnością; [4] uczniowie z trudnościami w nauce; [5] uczniowie szczególnie uzdolnieni; [6] uczniowie z chorobami przewlekłymi; [7] uczniowie z niepowodzeniami edukacyjnymi; [8] uczniowie zaniedbani środowiskowo (trudna sytuacja rodzinna, bytowa).

²¹ W obszarach działań podejmowanych w zakresie: 1. Zapobiegania przemocy fizycznej i psychicznej wśród uczniów. 2. Zapewniania bezpieczeństwa w internecie i wyculające na zagrożenia związane z jego użytkowaniem. 3. Uczestnictwo w akcjach charytatywnych, wolontariat. 4. Rozwijających w uczniach wrażliwość (postawy otwartości, tolerancji, szacunku, współpracy) i postawy obywatelskie. 5. Wzmacnianie bezpieczeństwa w Szkole. 6. Interakcja oddziaływań Szkoły i rodziny.

systemem oceniania zachowania²² (do czego zobowiązywał art. 44b ust. 9 ustawy o systemie oświaty) co uczniowie i rodzice potwierdzali w dzienniku. Kontrola dzienników z lat szkolnych 2014/2015- 2016/2017 potwierdziła podpisy w objętych kontrolą dziennikach wszystkich rodziców i uczniów rozpoczynających rok szkolny. I tak, w dziennikach znajdowało się 772 podpisów rodziców i uczniów rozpoczynających rok szkolny, potwierdzających zapoznanie się z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania, na 789 rodziców i uczniów uczęszczających do poszczególnych klas w ciągu roku szkolnego (z uwzględnieniem uczniów, którzy doszli do klas w trakcie roku szkolnego). Dyrektor Szkoły wskazała, iż przepisy oświatowe nie precyzują formy zapoznania rodziców i uczniów z systemem oceniania zachowania, przez co dopuszczalna jest forma ustna. Kwestia pisemnego potwierdzenia przekazania rodzicom i uczniom tych informacji w dziennikach jest wyłącznie regulacją wewnątrzszkolną i obejmowała wyłącznie uczniów (i ich rodziców) rozpoczynających rok szkolny.

(dowód: akta kontroli str. 134-136)

3.6. W latach 2014/2015-2015/2016 odnotowano poprawę ocen z zachowania i frekwencji na zajęciach szkolnych uczniów klas 4-6. W wymienionych bowiem latach wskaźnik uczniów klas 4-6 z ocenami dobrymi lub wyższymi z zachowania zwiększył się z 75% (96 z 128 uczniów) do 81% (91 z 112 uczniów), a frekwencja w zajęciach szkolnych zwiększyła się z 86,4% do 87,7%. Jednakże liczba uczniów promowanych z wyróżnieniem zmniejszyła się z 33 w roku szkolnym 2014/2015 do 30 w roku 2015/2016, przy jednoczesnym wzroście liczby uczniów niepromowanych do następnej klasy z trzech do czterech.

W latach 2014-2017 (do 30 kwietnia) Policja nie interweniowała na terenie Szkoły z uwagi na zachowania patologiczne i przestępcze uczniów, jak też nie stwierdziła przestępstw i wykroczeń wśród uczniów Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 72-125)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W Szkole uczniowie oraz ich rodzice, na początku każdego roku szkolnego, byli zapoznawani z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania, co uczniowie i rodzice rozpoczynający dany rok szkolny potwierdzali własnoręcznym podpisem pod oświadczeniem o zapoznaniu się z ich treścią. Z analizy klasyfikacji końcowo-rocznych z lat szkolnych: 2014/2015, 2015/2016 wynika, że uczniowie uzyskiwali coraz wyższe oceny z zachowania, a rosnący wskaźnik frekwencji wskazuje, że coraz mniej opuszczali zajęcia szkolne.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości mającej incydentalny charakter, Najwyższa Izba Kontroli zrezygnowała z formułowania wniosku pokontrolnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od

²² Wynikającym ze statutu Szkoły, gdzie wprowadzono odrębne regulacje dla uczniów klas I-III oraz klas IV-VI.

²³ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

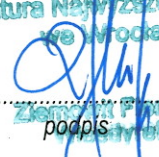
dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli we Wrocławiu.

Wrocław, dnia 06 lipca 2017 r.

Kontroler:
Paweł Potemski
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor
DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z up.

.....
podpis

